Bijlage 5

Raadsvoorstel vaststelling Omgevingsvisie Drimmelen
18 november 2021

Aanleiding
De Omgevingsvisie is één van de kerninstrumenten van de Omgevingswet. De Omgevingswet treedt volgens de huidige planning op 1 juli 2022 in werking. De wet verplicht de gemeente om één integrale Omgevingsvisie voor haar grondgebied op te stellen waarin globaal de ambities en de hoofdlijnen van beleid voor de fysieke leefomgeving wordt aangegeven. De Omgevingsvisie is, net als op basis van huidige wetgeving de structuurvisie is, vormvrij. Het is dus een eigen keuze hoe deze visie eruit ziet en hoe deze wordt opgesteld. Wel moet worden aangegeven hoe participatie is vormgegeven. In het plan van aanpak dat bij de start is opgesteld is de aanpak als volgt verwoord: De Omgevingsvisie stellen we samen met onze inwoners, bedrijven en ketenpartners op. De Omgevingsvisie is gebiedsgericht en is een strategische visie voor de lange termijn. Alle aspecten uit de fysieke leefomgeving worden in samenhang bekeken (integraal). Bij het opstellen van de Omgevingsvisie houden we ook rekening met de ontwikkelingen in de buurgemeenten, de subregio West-Brabant en de provincie.

Gemeenten krijgen een termijn van 3 jaar na de inwerkingtreding van de Omgevingswet om de Omgevingsvisie vast te stellen. Het uitstel van de inwerkingtreding van de wet heeft geen gevolgen gehad voor de aanpak rondom de Omgevingsvisie in de gemeente Drimmelen. In een eerder stadium is besloten om al voor inwerkingtreding van de wet (toen nog 1 januari 2022) een Omgevingsvisie te willen vaststellen. Dit biedt namelijk de mogelijkheid om de visie verder uit te rollen en te verankeren in de andere instrumenten van de Omgevingswet, zoals in het Omgevingsplan of in programma's en om hiermee ervaring op te doen. Door hiermee aan de slag te gaan bereidt de gemeente Drimmelen zich voor op de komst van de nieuwe wet.

Nieuwe instrument
De Omgevingsvisie is een nieuw planologisch instrument. De visie wordt door velen gezien als opvolger van de structuurvisie, maar is echt wel anders. De Omgevingsvisie is ook richtinggevend voor de toekomstige ontwikkeling van de gemeente, maar daar waar in de structuurvisie een concreet eindbeeld staat, in woord en in beeld, is een Omgevingsvisie abstracter en biedt deze meer ruimte voor afweging van initiatieven. Dit doen we door aan te geven wat de ambities zijn en wat we daarbij als gemeente belangrijk vinden voor de verschillende gebieden. Net als in de huidige situatie worden initiatieven altijd eerst getoetst worden aan het bestemmingsplan (straks omgevingsplan). Past het initiatief niet in het bestemmingsplan, dan wordt bekeken of een initiatief gezien wenselijk of mogelijk is. Bij deze afweging wordt de Omgevingsvisie gebruikt. In de geest van de Omgevingswet denken we mee hoe we initiatieven mogelijk kunnen maken. Dit wordt ook wel het "ja, mits-principe" genoemd, vanuit een meer facilitaire houding.

De gemeente Drimmelen heeft gekozen voor een vernieuwende aanpak en heeft de Omgevingsvisie als website opgesteld. Dit past ook goed bij digitaliseringsopgave bij Omgevingswet. Deze website maakt het mogelijk om de verschillende manieren op gebieden in te zoomen en na te gaan hoe de ontwikkelingen in een bepaald gebied of op een bepaald thema voor de toekomst worden gezien en wat de ambities zijn. Op de website van de Omgevingsvisie wordt de informatie gedeeld hoe deze gebruikt moet worden.

Naast de opbouw van de visie met een interactieve website is een belangrijk verschil tussen een structuurvisie en een Omgevingsvisie is ook het integrale karakter van de Omgevingsvisie. Deze is geen optelsom van verschillende beleidsterreinen, maar vormt een samenhang in onderwerpen en in ambities voor de fysieke leefomgeving.
De website is daarom zo ook vormgegeven dat deze samenhang goed te herleiden is.

Een Omgevingsvisie is dynamisch. In de komende jaren zal aan de hand van ontwikkelingen, bijstelling van beleidsonderdelen en de ervaring met de Omgevingsvisie als afwegingskader als visie worden doorontwikkeld. De eind 2021 vast te stellen Omgevingsvisie moet daarom ook worden gezien als een eerste stap. De website past ook goed bij dit dynamische karakter. Nieuwe ontwikkelingen kunnen eenvoudig worden toegevoegd. Dit doen we op vaste momenten (bijvoorbeeld tweejaarlijks) of op momenten dat maatschappelijke ontwikkelingen daarom vragen. Met de ervaring die we met de Omgevingsvisie opdoen kunnen we het afwegingskader verder ontwikkelen en aanscherpen.

Om de gewenste kwaliteit van de fysieke leefomgeving te bereiken kunnen we het Omgevingswet-instrument programma inzetten. In programma's kan beleid verder wordt uitgewerkt of wordt aangegeven hoe aan projecten en activiteiten uitvoering wordt gegeven om beleidsdoelen of ambities zoals opgenomen in de Omgevingsvisie te bereiken
In de vast te stellen Omgevingsvisie worden programma's voorzien voor de opgaven in het kader duurzaamheid, wonen en groen. In maart 2021 is al programma Duurzaamheid vastgesteld. Voor de thema's wonen en groen zal uitwerking onder de noemer programma plaatsvinden.

Voor de verdere doorvertaling ambities en ontwikkelingen naar gebieden wordt voor de komende jaren ook in het omgevingsplan in participatie en een gebiedsgerichte aanpak voorzien. Het omgevingsplan bevat regels voor de fysieke leefomgeving. De gemeente kan voor ieder gebied aangeven welke functies zij wel toestaat, bijvoorbeeld wonen, recreatie of bedrijvigheid en welke regels aan activiteiten worden gesteld.

Procedure Wro
De gemeente Drimmelen stelt voor de eerste keer een Omgevingsvisie op en is voornemens deze voor inwerkingtreding van de Omgevingswet vast te stellen. Tot het moment dat de Omgevingswet is ingevoerd fungeert de Omgevingsvisie als structuurvisie in de zin van artikel 2.1 van de Wet ruimtelijke ordening. De Wro stelt geen procedurele eisen voor deze visie, behalve dat bij de vaststelling van gemeentelijk beleid afdeling 3.4 Wro van toepassing is. Concreet betekent dit dat de ontwerp-Omgevingsvisie voor 6 weken ter inzage wordt gelegd, waarbij gedurende deze termijn door eenieder zienswijzen kunnen worden ingediend. Deze stap is afgerond. De reactienota zienswijzen wordt met Omgevingsvisie vastgesteld.

Gevolgd proces
Medio 2019 zijn de eerste voorbereidingen voor de Omgevingsvisie gestart. In eerste instantie zijn de voorbereidingen gekoppeld aan het opstellen van de Toekomstvisie en na de vaststelling daarvan, op 5 maart 2020, is doorgepakt op de Omgevingsvisie. Bij de totstandkoming is een uitgebreid participatietraject gevolgd. Zowel binnen als buiten de gemeentelijke organisatie. In de eerste fase heeft een uitgebreide inventarisatie van bestaand beleid plaats gevonden. Voor de participatie in deze fase is aangesloten bij het opstellen van de Toekomstvisie 2040. De vastgestelde Toekomstvisie is vervolgens als uitgangspunt gebruikt voor de volgende fase. Deze fase is meer gericht geweest op de waarden en ambities van de fysieke leefomgeving van onze gemeente.

Via een enquête hebben veel inwoners van onze gemeente kunnen aangeven welke ontwikkelingen en mogelijkheden zij voor de leefomgeving in onze gemeente zien. In een tweetal interactieve bijeenkomsten hebben verdiepende gesprekken plaatsgevonden met betrokken inwoners en ondernemers. Gedurende het hele proces van de totstandkoming van onze Omgevingsvisie is regelmatig over proces en resultaten gesproken met een ingestelde spiegelgroep. Deelnemers daaraan waren afkomstig uit een breed deel van onze samenleving en ketenpartners, inclusief vertegenwoordiging vanuit de jeugd.

Samen met buurgemeente Geertruidenberg zijn over de ontwikkelingen en ambities een aantal gesprekken gevoerd met een klankbordgroep bestaande uit een breed scala van ketenpartners (provincie, rijk, waterschappen, woningbouwcorporatie, ZLTO, natuurorganisaties, enz.), waarbij ook afstemming is gezocht met de ontwikkelingen en visies van deze organisaties. De resultaten van deze brede participatie zijn getoetst aan het bestaande beleid en beproefd in zogenoemde botsproeven (verwezen wordt naar toelichting in Omgevingseffectrapport). Vervolgens zijn ze vertaald in ambitie die op 20 november 2020 opiniërend aan de gemeenteraad zijn voorgelegd. Hiermee heeft de verdere uitwerking plaatsgevonden.

In de Omgevingsvisie wordt onder het kopje proces een verdere toelichting gegeven op het proces. Hier treft u ook de verslagen vanuit participatie aan.

Ontwerp-Omgevingsvisie – globale inhoud -
De Omgevingsvisie geeft dus het beeld over de toekomst van de fysieke leefomgeving van onze gemeente. Daarbij is er aansluiting gezocht en gevonden met de ontwikkellijnen en ambities die in de Toekomstvisie zijn aangegeven. De Omgevingsvisie is daarmee een herkenbare doorvertaling voor de fysieke leefomgeving van de door de gemeente in samenwerking met de samenleving opgestelde Toekomstvisie 2040. Bovendien is het huidige beleidskader, inclusief de recente aanvulling van de Structuurvisie als belangrijk startpunt gekozen voor de Omgevingsvisie. Daarmee voldoet de Omgevingsvisie ook aan het onderscheidende ambitieniveau (gebiedsgericht, integraal, koppelen van kansen en samenwerken, denken vanuit kansen) dat de gemeenteraad bij de start van de implementatie van de Omgevingswet heeft meegegeven.

Overall wordt de ambitie als volgt verwoord: de gemeente Drimmelen: een groene oase in een drukke omgeving. De energiemotor van de regio. Blijft blauw-groen of wordt nog blauw-groener, heeft circulaire landbouw, ook voor de consumptie voor de inwoners, het is er prettig wonen en vertoeven. Op een viertal thema's wordt in de visie aangegeven geven we aan wat we willen bereiken en wat we hiervoor gaan doen. Dit doen we voor de volgende ambities: Samen bouwen aan de gezonde toekomst, onze blauwgroene motor, levendige dorpen en toekomstbestendige gemeente.
Deze ambities zijn zoals hiervoor al aangegeven in november 2020 opiniërend aan de gemeenteraad zijn voorgelegd. Hierna heeft de verdere uitwerking van de visie plaatsgevonden, waarbij ook de besproken ambities een plaats hebben gekregen in de Omgevingsvisie.

Per ambities wordt aangegeven waarop wordt ingezet en wat hiervoor wordt opgepakt. Zo worden onder andere de ambities op het gebied van wonen en woningbouw aangegeven, waarbij kansrijke locaties voor woningbouw worden benoemd. Verder zal worden ingezet op het (behoud van) het groen/blauwe karakter van de gemeente, op balans tussen beschermen van Biesbosch en recreatieve mogelijkheden en is de RES als uitgangspunt voor energietransitie opgenomen.
Verder gaat de ontwerp-visie in op de belangrijkste waarden van de fysieke leefomgeving die daarvoor met de samenleving en organisatie zijn bepaald zijn:

cultuurhistorie, natuur, landschap en dorpsgericht werken en wordt de verschillende thema's beschreven:

Recreatie en toerisme	Samenleving
Voorzieningen	Agrarische sector
Wonen	Milieu
Groen Omgeving	Energie
Klimaat	Bereikbaarheid/mobiliteit
Werken en ondernemen	Gezondheid

Tenslotte is er een uitwerking per gebied opgenomen. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen de zes dorpen, het buitengebied, de Biesbosch en het kassengebied Plukmade.

De combinatie van *thema's* (hoe willen we in onze gemeente omgaan met een bepaald onderwerp), *waarden* (deze geven aan wat de kracht is van gemeente Drimmelen, deze waarden willen we graag behouden of zelfs versterken met nieuwe initiatieven) en *ambities* (geven aan waar we in de toekomst naar toe willen met onze gemeente) noemen we het afwegingskader voor nieuwe plannen.
Past een initiatief binnen dit kader, dan is dit verdere overweging waard en onderzoeken we de effecten en mogelijkheden.
Een nieuw initiatief moet dus op een bepaalde manier aansluiten bij de thema's, onze waarden behouden of versterken en een bijdrage leveren aan het behalen van onze ambities.

Omgevingseffectapport

De Omgevingsvisie is het eerste, zij het nog globale, afwegingskader voor toekomstige ontwikkelingen. De omgevingsvisie dient te voldoen aan de wettelijke verplichting van het opstellen van een milieueffectrapportage. In het kader van de Omgevingswet en het meer integrale karakter van de Omgevingsvisie en de keuzes hierin wordt tegenwoordig veelal gesproken over een omgevingseffectrapportage of OER. Het rapport brengt omgevingseffecten in beeld voordat er een besluit over is genomen. Keuzes worden beoordeeld en de effecten daarvan worden in hoofdlijnen beeld gebracht. Dit onderzoek heeft parallel aan het opstellen van de visie plaatsgevonden.

Door de opzet van het OER fungeert deze mede als beoordelingskader en helpt inzicht te bieden in de haalbaarheid en verenigbaarheid van verschillende ambities en keuzen. Wanneer in de toekomst omgevingsplannen, projecten of programma's worden voorbereid, vormen Omgevingsvisie en OER samen een kader. Daarnaast biedt de OER een handvat voor periodieke monitoring, evaluatie en actualisatie van de Omgevingsvisie.

De OER is - zoals wettelijk verplicht- aangeboden aan de onafhankelijke commissie mer. Een commissie van deskundigen toetst en adviseert of het rapport alle informatie bevat die nodig is om het belang van de leefomgeving volwaardig mee te wegen in de besluitvorming. Het Omgevingseffectrapport en het advies van de commissie mer zijn als bijlagen 4 en 6 bijgevoegd.
In het reactierapport op de zienswijzen is aangegeven hoe met het advies van de commissie mer is worden omgegaan.

Vaststellingsprocedure
Eind januari 2021 heeft het college ingestemd met de ontwerp-Omgevingsvisie en bijbehorend Omgevingseffectrapport en is besloten om deze stukken vrij te geven voor terinzagelegging en zienswijzen. Inwoners, bedrijven, organisaties, ketenpartners en

andere belangstellenden hadden vervolgens in de periode van 28 januari tot en met 10 maart 2021 de gelegenheid om zienswijzen kenbaar te maken. We hebben in deze periode 63 zienswijzen ontvangen. Er is 1 zienswijze buiten de termijn ontvangen. De gemeenteraad is bij de start van de terinzagelegging en in de periode daarna geïnformeerd over de procedure en de stand van zaken. Ook zijn eerder de ontvangen zienswijzen ter kennisneming gedeeld.

De ontwerp-Omgevingsvisie is, net als het beoogd eindproduct, als website ter inzage gelegd /beschikbaar gesteld. Daarnaast is tijdelijk en als extra service een compilatie van de webpagina's ter beschikking gesteld welke als pdf-bestand gelezen kon worden. De meerwaarde van de (officiële versie van de visie) de website zit vooral in het makkelijk een overzicht krijgen van de thema's, waarden en ambities en samenhang. Het omgevingseffectrapport wordt ook via de website ontsloten en is ten tijde van de terinzagelegging ook via pdf beschikbaar gesteld.

Zienswijzen
In de reactienota zienswijzen en ambtshalve wijzigingen zijn de zienswijzen op de ontwerp-Omgevingsvisie samengevat en wordt aangegeven wat een zienswijze en reactie hierop betekent voor de vast te stellen visie. Op 16 september is de reactienota en voorgestelde wijzigingen in de opinieronde aan de orde geweest. De gemeenteraad heeft een aantal aandachtspunten meegegeven, waaronder de communicatie richting indieners zienswijzen en het belang om het thema inclusiviteit ook in relatie tot fysieke leefomgeving in voorbereidingen en planvorming mee te nemen.

.